
Aspecte ale relațiilor matrimoniale dinastice munteano-maghiare din secolele XIV-XV

Mihai Florin HASAN

Cuvinte cheie: dinastie, soții maghiare, căsătorii regale, genealogie, relații internaționale
Keywords: Dynasty, hungarian wives, royal marriage, genealogy, international relations.

Genealogia casei domnitoare a Basarabilor, dar și a Mușatinilor a suscitât interesul istoriografiei românești încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea¹ și, până în prezent, studiile care acoperă această problematică sunt destul de numeroase. Un aspect deloc de neglijat în evoluția genealogiei caselor domnitoare de la noi l-a reprezentat acela al soțiilor de domnitori² și, până în prezent, în această nișă există destule lacune sau neclarități³. Mulțumită, însă, mai ales, monografiilor dedicate voievozilor munteni sau moldoveni din prima parte a formării și consolidării puterii statale, capitolele ce erau destinate familiilor acestora au permis deschiderea unor noi câmpuri de cercetare, care au fost finalizate cu succes⁴.

Pentru subiectul la care dorim să ne referim în cadrul acestui studiu, informațiile există, și, cu toate că pare a nu mai fi foarte multe de spus asupra soțiilor cunoscute ale Basarabilor din secolele al XIV-lea și al XV-lea, totuși, afirmăm că nu s-a pătruns în subiect până unde s-ar fi putut merge, în baza surselor existente.

Doamnele muntence au fost de origini diverse ca etnie și confesiune, inclusiv statut social și nu ne propunem să ne oprim asupra tuturor, dintre cele cunoscute, ci asupra celor ce prezintă un cert background din arealul regatului medieval al Ungariei. Și putem afirma că, în ciuda informațiilor parcimonioase, totuși, suntem în măsură să avem în vedere cel puțin cinci astfel de doamne, provenite exclusiv din nobilimea regatului maghiar. Probabil, cu o excepție, aceasta fiind soția lui Mircea cel Bătrân, care provine din aristocrație, dacă asocierea lui Constantin Rezachevici este acurată⁵, doamnele provin cel mai sigur din nobilimea mijlocie a regatului.

-
- 1 Pentru o analiză istoriografică mai largă a problematicii vezi C-tin Rezachevici, *Cronologia critică a domnilor din Țara Românească și Moldova a. 1324-1881*, vol. I, secolele XIV-XVI, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 53-59.
 - 2 Printre cele mai noi studii asupra acestui subiect, vezi Ștefan Andreescu, *Alliances dynastiques des princes de Valachie (XIVe-XVIe siècles)*, în *Revue des Études Sud-Est Européennes*, tome 23, nr. 4, Editura Academiei RSR, București, 1985, p. 359-368 [mai departe RESEE].
 - 3 Orientativ menționăm pentru abordarea problematicii soțiilor de domnitori studiul lui Gr. G. Tocilescu, *Doamna Stanca, soția lui Mihai Vitezul*, Noua Tipografie a Laboratorilor Romani, București, 1877, studiul lui Nicolae Iorga, *Doamna lui Ieremia Vodă*, extras din *Analele Academiei Române, Seria II, Tom XXXII, Memoriile Secțiunii Istorice, nr. 13*, Institutul de arte Grafice "Carol Göbl", București, 1910, p. 1019-1077, catalogul publicat de Nicolae Iorga, *Portretele Doamnelor Române*, București, 1937 sau lucrarea lui Constantin Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, vol. I, Editura ziarului Universul, S. A., București, 1933[ed. a II-a], care rămâne tributară informațiilor din deceniile 1-3 ale secolului trecut, cu toată savoarea de necontestat a scriiturii, ce s-a dorit un început la granița dintre istorie și literatură a prestigiosului urmaș al boierilor Gănești.
 - 4 Vezi spre exemplu monografia lui Ștefan S. Gorovei și Maria Magdalena Székely, *Princeps omni laude maior. O istorie a lui Ștefan cel Mare*, Sfânta Mănăstire Putna, 2005, p. 9-13 sau Ștefan S. Gorovei și Maria Magdalena Székely, *Maria Asanina Paleologhina. O prințesă bizantină pe tronul Moldovei*, Sfânta Mănăstire Putna, 2006, 290 pag.
 - 5 C-tin Rezachevici, *Cronologia critică a domnilor...*, vezi genealogiile atașate la final, planșa I, rândul III, *supra*.

Mihai Florin HASAN, Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, e-mail: hasanmihai@gmail.com